CONFIGURAREA UNUI MODEL PEDAGOGIC DE ADAPTARE A STUDENȚILOR STRĂINI ÎN MEDIUL UNIVERSITAR PRIN ACTIVITĂȚI SPORTIVE

DESIGNING A PEDAGOGICAL MODEL FOR THE ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS TO THE UNIVERSITY ENVIRONMENT THROUGH SPORTS ACTIVITIES

CZU: 378.014.24:378.013:796.03 **https://doi.org/10.59295/spd2025s.119**

Victoria LEȘCO
ORCID: 0000-0001-8718-8525
E-mail: victorialesco18@gmail.com,
Institutul de Educație Fizică și Sport,
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Summary. *The study proposes the development of an innovative pedagogical model aimed for the facilitation of the adaptation of international students to the university environment by integrating sports activities as a vector for sociocultural inclusion and the development of transversal competencies. The research is based on a multidimensional analysis of the integration challenges faced by international students, such as language barriers, cultural differences, lack of personalized support, and low levels of social interaction. To achieve the stated objectives, theoretical research methods were employed, such as systematic analysis of the specialized literature, conceptual synthesis, and the theoretical-methodological foundation of the proposed pedagogical model. The results highlighted the potential of sports activities to create inclusive educational contexts, reduce the phenomenon of isolation, and encourage active participation in academic life. The paper concludes with the proposal of a theoretically grounded pedagogical intervention model, which is to be empirically validated in a subsequent phase, with the aim of optimizing institutional strategies for the integration of international students.*

Keywords*: sports activities, sociocultural adaptation, university integration, pedagogical model, foreign students.*

INTRODUCERE

Perioada studiilor universitare reprezintă o etapă esențială în procesul de dezvoltare personală, integrare socială, autoformare activă și autorealizare a individului. Aceasta facilitează manifestarea potențialului creativ, extinderea rețelelor de comunicare și însușirea continuă a competențelor și abilităților profesionale. În această fază, studenții își conturează orientările valorice, acumulează cunoștințe fundamentale și dobândesc experiență practică aplicabilă nu numai în domeniul profesional ales, ci și în viața cotidiană.

În contextul interacțiunii cu un mediu sociocultural nou, complex și adesea dificil de înțeles, este necesar ca studenții străini să asimileze normele, standardele și valorile culturale specifice societății gazdă [1, p.1-2]. Această realitate a generat un interes cres-

cut în cadrul teoriilor contemporane privind formarea competențelor sociale, iar un rol central în acest demers îl ocupă teoria antrenamentului competențelor sociale. Conform lui V. Grițenko [2, p. 49], dificultățile de adaptare psihologică la un mediu cultural diferit sunt asociate cu absența programelor specializate, fundamentate și implementate eficient, precum și cu utilizarea insuficientă a metodelor și tehnologiilor educaționale moderne, menite să dezvolte competențele necesare și să direcționeze clar procesele de dezvoltare socială, aspecte adesea neglijate în pregătirea studenților.

Scopul cercetării constă în elaborarea unui model pedagogic de adaptare a studenților străini în mediul universitar, prin valorificarea activităților sportive ca instrument de integrare socioculturală, dezvoltare personală și formare a competențelor sociale.

Obiectivele cercetării:

- Analiza dificultăților de adaptare socioculturală întâmpinate de studenții străini în mediul universitar și identificarea principalelor nevoi de sprijin psihosocial și educațional;
- Investigarea valențelor pedagogice ale activităților sportive în facilitarea integrării studenților străini, prin dezvoltarea competențelor sociale, interculturale și de comunicare;
- Elaborarea unui model pedagogic de adaptare a studenților străini în mediul universitar, care să valorifice activitățile sportive ca instrument de sprijin integrative.

MATERIALE ȘI METODE

În cadrul cercetării au fost aplicate metode teoretice, precum analiza și sinteza literaturii de specialitate, compararea, generalizarea și sistematizarea conceptelor relevante. Pentru investigarea percepției studenților străini asupra dificultăților de adaptare în mediul universitar și identificarea principalelor lor nevoi de sprijin, a fost utilizat un chestionar online elaborat pe platforma Google Forms. Instrumentul a cuprins atât întrebări închise (cu alegere unică și multiplă), cât și întrebări deschise, vizând aspecte legate de integrarea socioculturală, sprijinul instituțional, bariera lingvistică, participarea la activități extracurriculare și percepția asupra relațiilor sociale din cadrul universității. Chestionarul a fost completat în mod anonim de un eșantion format din 114 studenți străini care își desfășoară studiile în instituții de învățământ superior din Republica Moldova, în perioada *martie-aprilie 2025*. Datele obținute au fost analizate cantitativ și calitativ, furnizând baza empirică pentru elaborarea modelului pedagogic propus în cadrul studiului. Validarea experimentală a modelului urmează să fie realizată într-o etapă viitoare a cercetării.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Rezultatele sondajului aplicat studenților străini care își desfășoară studiile în instituții de învățământ superior din Republica Moldova evidențiază o serie de dificultăți majore în procesul de adaptare socioculturală și academică. Analiza răs-

punsurilor a permis nu doar identificarea principalelor provocări întâmpinate, ci și estimarea ponderii relative a fiecărei nevoi în cadrul procesului de integrare într-un spațiu sociocultural diferit (*Figura 1, tabelul 1*). Dificultățile identificate în cadrul cercetării sunt, în mare măsură, convergente cu concluziile formulate de alți autori care au analizat procesul de socializare și adaptare a studenților străini pe durata studiilor universitare [1, 3, 4, 5, 6]. Aceste dificultăți pot fi clasificate în funcție de mai mulți factori relevanți: nivel redus de informare și necunoașterea normelor sociale și a cadrului etico-normativ specific spațiului sociocultural gazdă; discrepanțe între sistemele de valori și orientările culturale ale țării de origine și cele ale țării gazdă; dificultăți de înțelegere și un nivel insuficient de competență lingvistică în limba română; diferențe semnificative între metodele și tehnologiile educaționale utilizate în instituțiile de învățământ superior din Moldova și cele familiare studenților în țările de proveniență;

Tabelul 1. Principalele nevoi identificate în rândul studenților străini din instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, conform rezultatelor sondajului aplicat în perioada martie–aprilie 2025 (n = 114)

Nevoile identificate în rândul studenților străini	**%**
Adaptarea formatelor de învățare în scopul facilitării înțelegerii informațiilor (prelegeri, activități practice, evaluări intermediare) și extinderea oportunităților de consultanță individuală și în grup.	77,8
Consolidarea competențelor lingvistice prin interacțiune cu vorbitori nativi și participare la evenimente cultural-recreative, în vederea dezvoltării percepției auditive și a înțelegerii orale în limba română.	92,4
Asigurarea sprijinului educațional prin desemnarea unui curator (mentor) care să ofere asistență, ghidare informațională și suport în procesul de învățare și evaluare.	79,9
Îmbogățirea cunoștințelor despre istoria și tradițiile poporului moldovean, alături de promovarea nivelului cultural prin participarea la activități sportive, turistice, recreative și forme structurate de dezvoltare personală.	67,2
Promovarea unui stil de viață sănătos prin petrecerea activă a timpului liber, optimizarea activității fizice și satisfacerea nevoilor emoționale prin practicarea sportului.	72,3

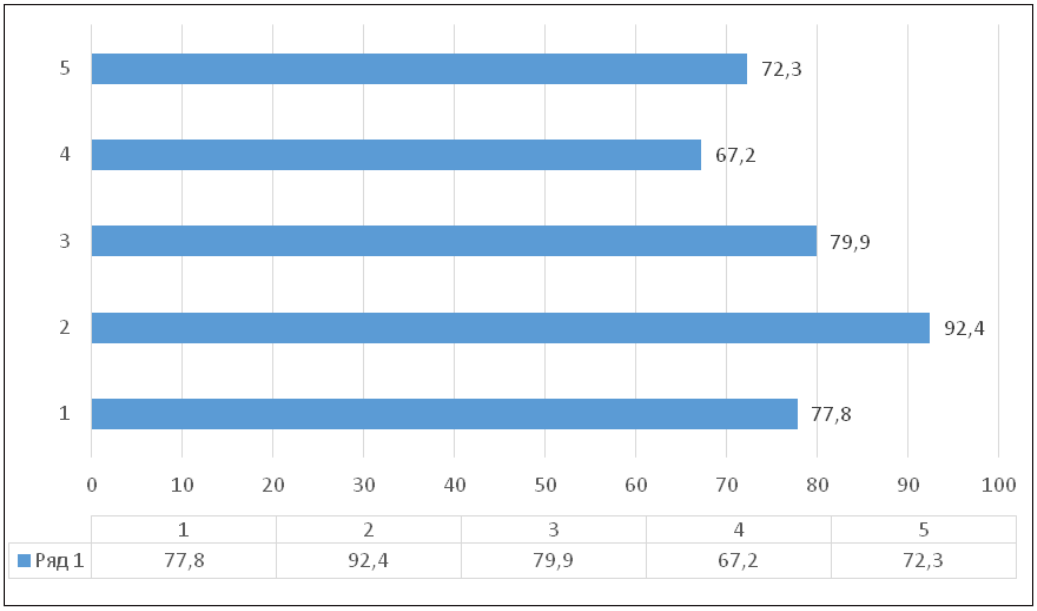

Figura 1. Distribuția principalelor nevoi identificate în rândul studenților străini din instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, conform rezultatelor sondajului aplicat în perioada martie–aprilie 2025 (n = 114)

- cunoaștere limitată a cerințelor academice și a normelor instituționale locale;
- sentimentul de izolare și lipsa conexiunilor sociale apropiate;
- dificultăți birocratice privind procesul de înregistrare și obținerea documentației necesare;
- provocări legate de gestionarea cotidiană (condiții de cazare, regimul alimentar, autoîngrijirea);
- nivel ridicat de dependență față de sprijinul extern și absența deprinderilor de organizare autonomă și gestionare eficientă a activităților personale.

Pentru a depăși obstacolele și dificultățile specifice diferitelor etape ale procesului de adaptare socioculturală, este necesară aplicarea unei strategii coerente de comunicare interculturală, structurată pe faze progresive precum: izolare, independență, identificare, asimilare și integrare. Aceste etape reflectă dinamica prin care studenții străini își construiesc relația cu noul mediu cultural și universitar.

Pe baza mecanismului adaptării, dar și a principalelor nevoi identificate în rândul studenților străini care studiază în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova (Tabelul 1), devine posibilă reglarea procesului de integrare într-un cadru sociocultural necunoscut, prin crearea unor condiții favorabile unei integrări treptate și funcționale în comunitatea academică. În acest sens, modelul pedagogic propus în Figura 2, dar și programul sustenabil de integrare socioculturală a studenților străini

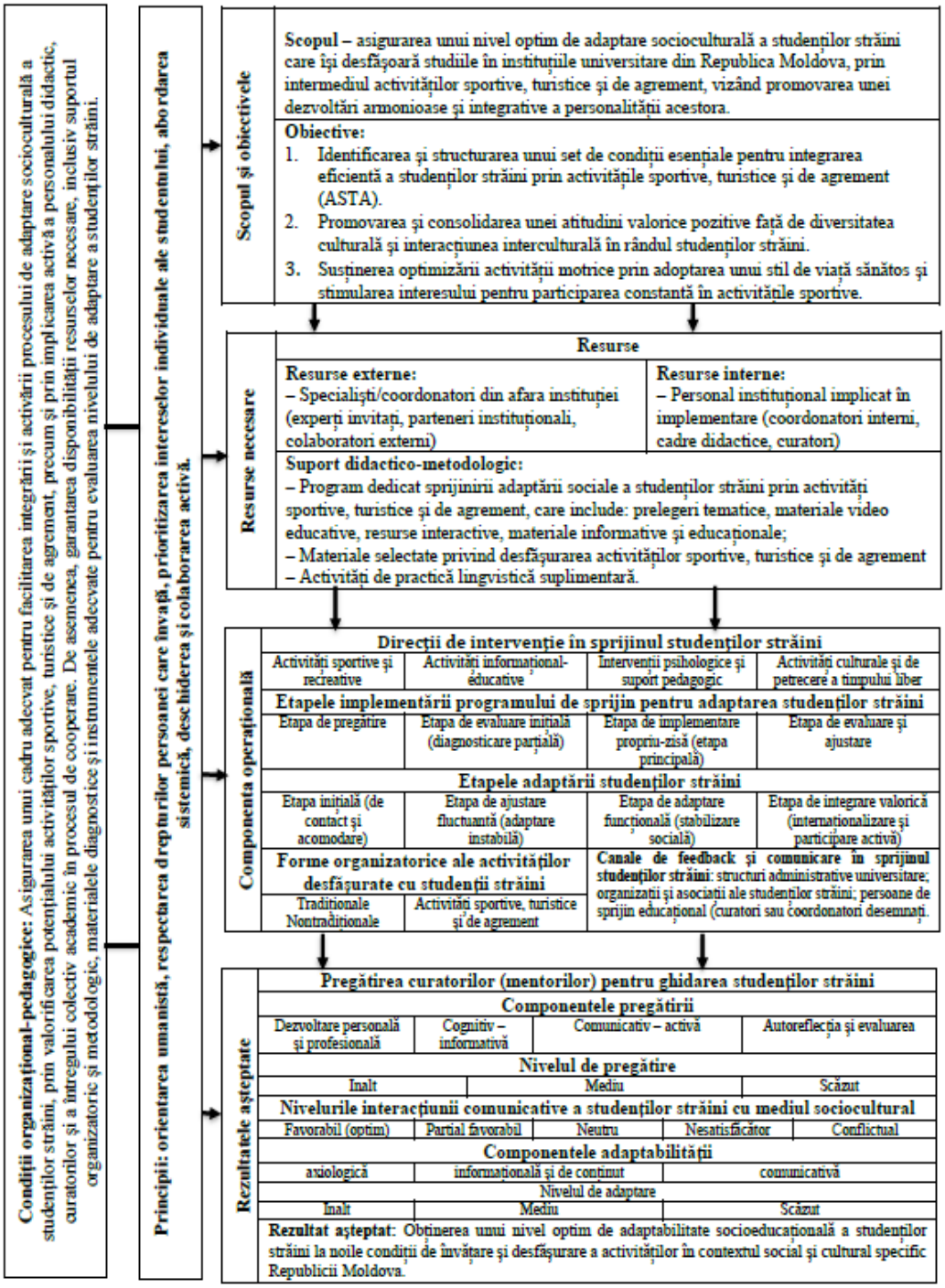

Figura 2. Modelul pedagogic de adaptare a studenților străini în mediul universitar prin activități sportive

prin activităţi sportive, turistice şi de agrement [3, p. 689-692] au fost elaborate pornind de la analiza bunelor practici aplicate în cadrul unor instituţii universitare din spaţiul european, precum şi din revizuirea literaturii de specialitate consacrate problematicii adaptării interculturale [2, 5, 8, 9].

Procesul de însuşire a valorilor culturale ale societăţii gazdă de către studenţii străini a fost conceptualizat ca un parcurs etapizat, compus din: Etapa iniţială (de contact şi acomodare), Etapa de ajustare fluctuantă (adaptare instabilă), Etapa de adaptare funcţională (stabilizare socială), Etapa de integrare valorică (internaţionalizare şi participare activă)

Procesul de adaptare socioculturală a studenţilor străini poate fi descris printr-o succesiune de etape distincte, fiecare reflectând un nivel progresiv de integrare în noul mediu academic şi social. *Etapa iniţială* se caracterizează printr-o integrare treptată într-un spaţiu sociocultural necunoscut, deseori perceput ca fiind dificil de înţeles. În această fază, studenţii experimentează frecvent stări de insecuritate emoţională, manifestate prin sentimentul de singurătate, dorul de familie şi, în unele cazuri, apariţia „şocului cultural". *Etapa de adaptare instabilă* marchează tranziţia de la izolare parţială la o formă incipientă de asimilare selectivă a elementelor culturale ale societăţii gazdă.

Studenţii încep să manifeste un interes crescut pentru noua comunitate, însă adoptarea valorilor acesteia rămâne fragmentară şi fluctuantă. *Etapa de adaptare funcţională* presupune consolidarea unui cadru axiologic compatibil cu societatea de primire. În acest stadiu, se dezvoltă o înţelegere mai profundă a normelor, valorilor şi tradiţiilor locale, se conturează o viziune culturală extinsă, iar atitudinile devin mai tolerante şi deschise faţă de membrii comunităţii universitare şi sociale. *Etapa de integrare valorică (internaţionalizare şi participare activă)* reflectă momentul în care studentul străin nu doar acceptă, ci şi interiorizează valorile spaţiului cultural din ţara gazdă. Acesta înţelege şi apreciază stilul de viaţă, obiceiurile şi standardele comportamentale, adaptându-se activ la exigenţele instituţionale şi academice. Această etapizare evidenţiază nu doar procesul de acomodare practică, ci şi formarea unei identităţi interculturale armonizate cu specificul societăţii gazdă.

Monitorizarea şi ghidarea procesului de adaptare a studenţilor străini în instituţiile de învăţământ superior presupune asigurarea unui sprijin sistematic şi coerent din partea coordonatorilor, curatorilor, cadrelor didactice şi administraţiei universitare, pe parcursul tuturor etapelor de integrare academică şi socioculturală. Acest demers este orientat către facilitarea înţelegerii specificului sociocultural al societăţii gazdă, promovarea acceptării valorilor şi normelor locale, precum şi formarea unor trăsături de personalitate adaptative şi a competenţelor psihosociale şi comunicative necesare unei integrări eficiente în comunitatea universitară şi societate.

CONCLUZII

Considerăm că implicarea diversificată a activităţilor educaţionale şi extracurriculare în procesul de adaptare a studenţilor străini ar trebui să contribuie, pe de o parte, la dezvoltarea trăsăturilor sociale esenţiale ale personalităţii acestora, precum şi la interio-

rizarea unor cunoștințe, abilități și competențe relevante pentru integrarea în mediul academic și sociocultural. Pe de altă parte, susținem că valorificarea activă a potențialului pedagogic al mediului multicultural universitar trebuie orientată către formarea unui cadru de referință normativ, care să faciliteze asumarea standardelor, regulilor și modelelor de comportament adecvate noului context de viață și studiu.

Activitățile sportive reprezintă un catalizator important în procesul de integrare a studenților străini, oferind un cadru informal și interactiv care facilitează socializarea, cooperarea și dezvoltarea competențelor interculturale. Rezultatele sondajului aplicat au evidențiat o nevoie crescută de sprijin educațional, consiliere individuală, dezvoltare lingvistică și implicare în activități recreative, culturale și sportive, confirmând utilitatea unui program pedagogic structurat.

Reieșind din rezultatele sondajului cu studenții străini recomandăm: formarea cadrelor didactice și a personalului administrativ în domeniul comunicării interculturale și al adaptării ceea ce este esențială pentru a răspunde eficient nevoilor diverse ale studenților străini; promovarea activă a valorilor culturale locale prin integrarea acestora în activități sportive tematice (turnee interculturale, jocuri tradiționale, evenimente recreative) poate stimula învățarea experiențială și crearea unui climat educațional deschis și tolerant; validarea empirică a modelului propus va constitui o etapă următoare a cercetării, prin implementarea lui în cadrul universităților și monitorizarea impactului asupra nivelului de integrare a studenților străini.

REFERINȚE:

1. LEȘCO, V., ONOI, M., RAZMIREȚ, V., VOLCU, I., ALEXE, D. I., & LUNGU, E.. University Sports in Moldova—A Means of Integration for Foreign Students: Challenges and Opportunities in the Context of Migration. *Societies, 15(3), 60.* 02.03.2025 https://doi.org/10.3390/soc15030060
2. ГРИЦЕНКО, В. Теоретические основы исследования социально-психологической адаптации личности/группы в новой социо- и этнокультурной среде – Режим доступа: http://psyjournals.ru/sgu_socialpsy/issue/30303
3. LEȘCO, **V.,** ONOI, M., RAZMIRET, V., & LUNGU, E. Sports, Tourism and Leisure Activities – Factor for Integrating Foreign Students in the University Environment. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 16(4), 682-695. 2024. Published 2024-12-04 https://doi.org/10.18662/rrem/16.4/936 (Journal Impact Factor ™ 2023 - 0.6)
4. VOLCU, G., VOLCU, I. Difficulties in integration of foreign students in higher education of physical education and sport in the Republic of Moldova. Bulletin of the *Transilvania* University of Braşov Series IX: Sciences of Human Kinetics • Vol. 18(67) No. 1 – 2025 https://doi.org/10.31926/but.shk.2025.18.67.1.24
5. GÜNTAŞ, S., ASLANTÜRK, F., SÜZEK, S., GÜNEYLI, A. Understanding

University Students' Foreign Language Learning Attitudes: An Analysis Based on Stereotypes. Societies 2024, 14, 169. doi: 10.3390/soc14090169

6. RACU, A., POPOVICI, V., POPA, O. Incluziunea socială în mediul academic: provocări, oportunităţi, soluţii contemporane: Suport didactic. Chişinău: Pontos. 2019; pp. 155 – 171. ISBN 978-9975-72-412-8.
7. LEȘCO, V., LUNGU, E. The Role of University Championships in the Socio-Cultural Integration of Foreign Students. ACROSS Journal of Interdisciplinary Cross-Border Studies. Sports and Physical Education. Vol 9, No.2, 2025. pp. 33-41. Published: 2025-05-27.

https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/across/article/view/8595

8. ANDRADE, M. International students in English-speaking universities: Adjustment factors. Journal of Research in International Education, 5(2), 131-154. 2006. DOI:10.1177/1475240906065589
9. GALAN, Y., IRYNA, S., ZORIY, Y., BRISKIN, Y., & PITYN, M. Designing an effective approach to sport for the integration in higher education institutions (the effects of yoga practice). Journal of Physical Education and Sport, 17(1), 509- 518. 2017. https://doi.org/10.7752/jpes.2017.s2077 .

N.B.*Subprogramul: Integrarea socioculturală a studenților străini prin activități sportive, turistice și de agrement. COD 060102.*